شهروند

شهروندان زاهدانی گلایه دارند

نفت سفید در بازار سیاه

توزیع نفت سفید در شهر زاهدان مرکز استان سیستان و بلوچستان با گلایه‌های مردمی همراه شده است.
تعطیلی برخی شعب توزیع، پاسخگو نبودن فروشندگی‌ها و اختلال در روند عرضه موجب شده بخشی از شهروندان نتوانند به‌موقع سهمیه دولتی خود را دریافت کنند و در پی آن، مجبور به فروش سهمیه یا تأمین نفت مورد نیاز از بازار آزاد با هزینه‌ای به‌مراتب بیشتر شوند.
با وجود اعلام مدیران شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی در سیستان و بلوچستان مبنی بر وجود سهمیه نفت سفید، بررسی‌های میدانی ایرنا و گفته‌های شاهدان عینی نشان می‌دهد توزیع این محصول با چالش‌هایی همچون تعطیلی برخی شعب، پاسخگو نبودن فروشندگان و دریافت دیرهنگام نفت از سوی بعضی از شعبه‌های فروش روبه‌رو است.
آن طور که بعضی از شهروندان روایت می‌کنند برخی شعب توزیع به جای عرضه سوخت به میزان سهمیه هر خانوار، بیشتر مواقع به مراجعان می‌گویند سوخت تمام شده و درصدد خرید سهمیه شهروندان برمی‌آیند، زیرا سهمیه ۳۰۰ لیتری به قیمتی کمتر از سوی شهروندان فروخته می‌شود، حال آنکه با قیمت‌های بیشتر در بازار آزاد دلالان به فروش می‌رسد.

کلاف سردرگم

هرچند در سال‌های اخیر، شعله‌های گاز شهری به بخشی از نقاط سیستان و بلوچستان رسیده و امیدها برای پایان وابستگی به سوخت‌های سنتی افزایش یافته، اما واقعیت میدانی چیز دیگری را نشان می‌دهد.
در بسیاری از شهرها و روستاها، عملیات لوله‌کشی گاز هنوز به‌طور کامل انجام نشده و نبود علمک گاز، مانعی جدی برای بهره‌مندی مردم از این نعمت به شمار می‌رود.
صرف نظر از مشکلات توزیع سوخت، مسئله دیگری که نیازمند برنامه‌ریزی منطبق با واقعیت‌ها برای حل مشکل است، متصل نشدن بسیاری از خانوارها به خط لوله گاز است؛ در برخی مناطق شهری و روستایی که خط لوله گاز احداث شده بخش قابل توجهی از خانوارها دسترسی به شبکه ندارند زیرا عده‌ای می‌گویند توان مالی نصب تأسیسات را ندارند و تسهیلات دولت نیز ناکافی است، برخی هم که به نظر می‌رسد دستشان به دهانشان می‌رسد، امتناع کرده‌اند که جای بررسی و پیگیری دارد.
البته این مسئله قدری پیچیده است و بررسی‌ها نشان می‌دهد مسئولان متولی تاکنون تلاش زیادی برای مدیریت عرضه سهمیه داشته‌اند، زیرا عده‌ای مستأجر هستند و ممکن است سال بعد در محله‌ای مستقر شوند که گازکشی نباشد. اینکه فرایند بین افرادی که گاز دارند و مسئولان عرضه چگونه است، پدیده‌ای است که نظارت جدی‌تری را طلب می‌کند.
در مجموع بسیاری از خانواده‌ها در این سرمای طاقت‌فرسا ناچارند بار دیگر به نفت سفید روی بیاورند؛ سوختی که علاوه بر بوی نامطبوع و دود آزاردهنده، مشکلات زیست محیطی و بهداشتی نیز به همراه دارد، اما چاره‌ای جز تحمل آن برای گرم نگه داشتن خانه‌ها نیست.

سوخت تاراج می‌شود

طبق گزارش میدانی هر ۳۰۰ لیتر سهمیه نفت اعلامی، با قیمت ۵ میلیون تومان توسط برخی شعب خریداری می‌شود. در مقابل، در بازار آزاد، هر بشکه ۲۰۰ لیتری نفت حدود ۸ تا ۱۰ میلیون تومان قیمت دارد. ضمن اینکه شهروندان می‌گویند این میزان نفت برای تأمین نیاز یک ماهه شهروندانی که دسترسی به گاز شهری ندارند، کافی نیست.
علاوه بر این، هر بشکه ۲۰۰ لیتری نفت در آن سوی مرز با قیمت‌های بالاتر به فروش می‌رسد، از این رو سوخت به منبع درآمد نامشروع عده‌ای سودجو تبدیل شده است.

پرسش مشترک خسارت‌دیدگان اغتشاشات اخیر

سازوکار جبران خسارت شهروندان چیست؟

اعظم طیرانی | حفظ حقوق شهروندی و امنیت مردم مهم‌ترین اولویت اصلی حاکمیت است و آشوب و ناامنی موجبات نقض حقوق اساسی شهروندان مانند حق آسایش، امنیت فردی، حق رفت‌وآمد و حق سلامت و ایمنی را به دنبال دارد.
اعتراض‌های مردمی در هفته گذشته که متأسفانه با حضور برخی افراد معاند به انحراف کشیده و منجر به تخریب و کشته شدن بسیاری از هموطنان شد نمونه بارز نقض حقوق اساسی شهروندان بود.
در سال‌های گذشته به دلیل وقوع حوادث تلخی همچون بمب‌گذاری توسط منافقین، جنگ تحمیلی و یا حوادثی از جمله جنگ ۱۲روزه و اغتشاشات اخیر همواره ضررهای مادی و معنوی بسیاری به مردم ایران تحمیل شده است.
متأسفانه در حوادث اخیر اموال شخصی مانند خودرو، محل کسب و محل سکونت بسیاری از شهروندان تخریب شد و عده‌ای از افراد بی‌گناه که حتی در صف معترضان نیز جای نداشتند به دلایل نامعلوم مورد هدف گلوله و یا اجسام سخت قرار گرفته و جان خود را از دست دادند.
متأسفانه با وجود اینکه مراکز درمانی، خودروهای امدادی و مراکز فرهنگی و آموزشی طبق قواعد حقوق بشر حتی در شرایط جنگی و مواقع بحرانی از مصونیت برخوردارند اما غوغاطلبان در حوادث اخیر نشان دادند به هیچ قاعده‌ای پایبند نیستند و دامنه خسارت‌های وارده به اقشار مختلف مردم بیش از حد تصور بود.
در حال حاضر با وجود برقراری آرامش نسبی در بیشتر شهرهای ایران، اما بسیاری از کسبه در استان‌های مختلف و همچنین خانواده‌هایی که جان و مالشان دچار خسران شده سردرگم بوده و نمی‌دانند چگونه باید ضرر ناشی از اموال غارت شده و یا خسارت ناشی از از دست دادن عزیزانشان را جبران کرده و یا به چه نهاد و یا سازمانی مراجعه کنند و لذا بیش از گذشته نیازمند حمایت دولت هستند.

قانون چه می‌گوید؟

در همین راستا یک وکیل پایه یک دادگستری و مدرس دانشگاه با اشاره به اصل ۴۹ قانون اساسی به قدس می‌گوید: اگر ما اعتراض را یک حق بدانیم، این اعتراض نباید به‌گونه‌ای صورت گیرد که به دیگران ضرر و زیانی وارد کند. به عبارتی برابر اصل ۴۹ قانون اساسی هیچ کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به دیگران قرار دهد.
محمدمهدی توکلی بیان می‌کند: اصل ۴۹ قانون اساسی ریشه در قواعد فقهی ما از جمله قاعده «لاضرر» دارد و بیان می‌کند اگر کسی حقی دارد و می‌خواهد از حق خود استفاده کند، نباید به‌گونه‌ای رفتار کند که موجب ضرر رسیدن به دیگران شود، یعنی اگر ما می‌خواهیم اعتراض کنیم، این اعتراض نباید موجب بسته شدن کسب‌وکارها یا اخلال در نظم عمومی شود.
وی همچنین می‌افزاید: در قانون اساسی بحث تجمع با قیودی - از جمله اینکه مخل مبانی اسلام و مسلحانه نباشد- به‌رسمیت شناخته شده است، بنابراین بر اساس قانون اساسی تجمع و اعتراض ما نباید موجب سلب آسایش عمومی و تخریب اموال دیگران شود. به این ترتیب بحث تخریب اموال در قالب اعتراض‌ها نمی‌گنجد و نوعی اغتشاش محسوب می‌شود که قصد وارد کردن کشور به جنگ داخلی مسلحانه را دارد.

مسئولیت جبران خسارت‌ها با کیست؟

توکلی ادامه می‌دهد: در شرایط فعلی افزون بر اصل ۴۹ قانون اساسی، طبق قواعد عام مسئولیت مدنی- از جمله ماده یک قانون مسئولیت مدنی- هم اشخاص مباشر دراین آسیب‌ها و هم افرادی که مسبب این آسیب‌ها بوده‌اند، مسئولیت جبران خسارت را دارند.
این مدرس دانشگاه در پاسخ به این پرسش که مسئول جبران خسارت اموال خصوصی - در شرایطی که واردکنندگان خسارت شناسایی نشوند- کدام نهاد یا سازمان است، می‌گوید: متأسفانه در قانون اساسی به‌صورت خاص و روشن برای جبران خسارت‌های اینچنینی تعیین تکلیف نشده است.
خودروهایی که بیمه بدنه بوده و یا مالکانی که مغازه یا ساختمان خود را در برابر حوادث بیمه کرده بودند، می‌توانند با مراجعه به بیمه طبق قرارداد خسارت خود را دریافت کنند، ولی برای افرادی که بیمه نداشته‌اند متکفل مشخصی در قانون پیش‌بینی نشده و لازم است دولت در مقام اعمال یک تصمیم حاکمیتی و از این باب که خسارت بین آحاد مردم توزیع شود- و خسارت صرفاً به یک عده مردم بی‌گناه وارد نشود - تا زمانی که مسببان حادثه شناسایی نشده‌اند، از بیت‌المال جبران خسارت به عمل آورد.

پرداخت دیه از بیت‌المال

دکتر توکلی ادامه می‌دهد: در قانون مجازات اسلامی در موارد متعددی پرداخت دیه از سوی بیت‌المال انجام می‌شود. به‌عنوان نمونه وقتی شخصی در ازدحام کشته می‌شود -در ورزشگاه- و قابل تشخیص نیست که قاتل او کیست، هم در فقه و هم در قانون اساسی پیش‌بینی شده که دیه او از صندوق بیت‌المال به خانواده‌اش پرداخت شود. بنابراین ما می‌توانیم این مورد را وحدت ملاک بگیریم و به خسارت‌دیدگان و کشته‌شدگان بی‌گناهی که در اغتشاشات اخیر دخیل نبوده‌اند نیز تعمیم دهیم و دولت خسارت و دیه آن‌ها را از طریق بیت‌المال پرداخت کند تا ظلم مضاعفی به این افراد وارد نشود و اگر دولت در آینده مسببان این خسارت‌ها را پیدا کرد، مبالغ را از آن‌ها دریافت کند.

آسیب‌های معنوی قابل جبران نیست

وی اظهار می‌کند: پرداخت دیه نمی‌تواند خسارت وارد شده به خانواده افراد متوفی را به طور کامل جبران کند و آلام روحی و معنوی خانواده‌هایی که عزیزانشان را از دست داده‌اند کاهش دهد، ولی به‌عنوان حداقل چیزی که در قانون پیش‌بینی شده است باید مورد توجه قرار گیرد و دولت از طریق بیت‌المال دیه آن‌ها را به خانواده‌هایشان پرداخت کند.
این وکیل پایه یک دادگستری در پاسخ به اینکه افرادی که در شلوغی‌های اخیر به اموال آن‌ها خسارت وارد شده و یا خانواده‌هایی که عزیزانشان را از دست داده‌اند باید به کجا مراجعه و ثبت شکایت کنند، می‌گوید: با توجه به اینکه موارد مذکور حاکمیتی است، از حوزه صلاحیت شهرداری‌ها خارج است، چون وظایف شهرداری‌ها در قالب خدمات شهری بوده و طبق قانون شهرداری‌ها این موارد جزو وظایف شهرداری‌ها نیست. بنابراین به نظر می‌رسد اگر مردم بی‌گناه خسارت‌دیده بخواهند از طریق غیرقضایی اقدام کنند باید به استانداری‌ها و فرمانداری‌ها به‌عنوان نماینده حاکمیت در حوزه‌های جغرافیایی مراجعه کنند.

پرداخت خسارت سازوکار می‌خواهد

به اعتقاد توکلی شایسته است دولت برای کاهش آلام افراد آسیب‌دیده بی‌گناهی که در وقایع اخیر نقشی نداشته‌اند، سازوکاری برای جبران خسارت آسیب‌دیدگان - مشابه سازوکار آسیب‌دیدگان جنگ ۱۲روزه - مقرر کند تا آن‌ها بدون نیاز به مراجعه به دادگاه بتوانند خسارت خود را دریافت کنند. کما اینکه در جنگ ۱۲روزه نیز قرار بود خسارت‌ها توسط کارشناسان ارزیابی و جبران شود. اما اگر بخواهند اقدام قضایی انجام دهند، باید این مطالبه خسارت را به طرفیت دولت، در محاکم دادگستری مطرح کنند و پس از اثبات اینکه نقشی در وقایع اخیر نداشته‌اند خسارت اموال شخصی خود و یا دیه افراد فوت شده بی‌گناهی که در این وقایع نقشی نداشته‌اند را از دولت مطالبه کنند.

حقوق شهروندان

مسئولیت‌پذیری حاکمیت در جبران خسارت آسیب‌دیدگان ۱۴۰۱

بابک رحیمیان | جمهوری اسلامی ایران در شهریور سال ۱۴۰۱ نیز با چنین وضعیتی مشابه حوادث اخیر روبه‌رو شد.
به دنبال فوت خانم مهسا امینی در تاریخ ۲۵ شهریور ۱۴۰۱ ابتدا تجمع اعتراضی در اطراف بیمارستان کسری شهر تهران شکل گرفت و در روزهای بعد با ورود برخی عوامل، اعتراض‌ها از حالت مسالمت‌آمیز به خشونت کشیده شد.
به‌دلیل کشیده شدن این اعتراضات به اغتشاش و شبیه حوادثی که در چند روز گذشته تجربه کردیم متعاقب صدور حکم رئیس جمهور وقت، کمیته ویژه‌ای با حضور تخصص‌های حقوقی، جامعه‌شناسی، زنان و کودکان، سیاسی، حقوق بشری و رسانه تشکیل شد تا در راستای حقیقت‌یابی نسبت به احقاق حقوق مردم اقدام شود.
بر اساس بررسی این کمیته ویژه در جریان اغتشاشات سال ۱۴۰۱ تعداد ۲۰۲ نفر از مردم جان خود را از دست دادند که متأسفانه ۱۱۲ نفر از جان‌باختگان، رهگذرانی بودند که با هدف کشته‌سازی عامدانه و آگاهانه و برای فضاسازی منفی علیه نظام توسط تروریست‌های مسلح جان خود را از دست دادند و ۷۹ نفر از نیروهای مجری قانون نیز توسط خشونت‌طلبان یا با اقدامات تروریستی به‌شهادت رسیدند.
در جریان ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱، تعداد قابل توجهی از نیروهای مجری قانون مجروح شدند و آسیب دیدند.
گزارش کمیته ویژه و اطلاعات دریافتی از فراجا در همان سال حکایت از مجروحیت و مصدومیت بیش از ۵هزار و ۲۰۰ نفر از نیروهای فراجا داشت.

پیشگیری از تضییع حقوق شهروندان

با توجه به مفاد قانونی در زمینه ضرورت جبران خسارت و همچنین اراده جمهوری اسلامی ایران برای جلوگیری از هر گونه نقض حقوق شهروندان، خوشبختانه در همان سال اقدام‌های مختلفی در راستای پرداخت خسارت و دیه به بازماندگان جان‌باختگان، مصدومان و مجروحان و آسیب‌دیدگان توسط دستگاه‌های مربوط از جمله وزارت دادگستری، فراجا و وزارت کشور انجام شد.
مطابق با دستورالعمل مصوب ۱۴۰۱/۰۷/۲۷ شورای امنیت کشور در بررسی وضعیت جان‌باختگان مقرر شد به جان‌باختگان ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ دیه یا خسارات لازم پرداخت شود.
عفو گسترده متهمان و محکومان مرتبط با ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ در چارچوب فرمان عفو رهبر معظم انقلاب، رسیدگی به شکایات مردمی در خصوص نحوه رفتار مجریان قانون و ضابطان قضایی در جریان ناآرامی‌ها و برخورد با متخلفان ناشی از قصور یا تقصیر، پرداخت خسارت مالی و دیه به بازماندگان و وراث جان‌باختگان و شهدا، پرداخت خسارت به مصدومان، پرداخت هزینه درمانی مصدومان، پرداخت به زیان‌دیدگان ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ از محل اعتبارات وزارت دادگستری، پرداخت خسارت توسط نیروهای مجری قانون به شکات مردمی و کارکنان و همچنین پرداخت خسارت اموال و اماکن عمومی و خصوصی ناشی از ناآرامی‌ها در استان‌های کشور، جلوه‌هایی از این مسئولیت‌پذیری بود. در همین راستا امید می‌رود به زودی به همین منظور کمیته‌ای برای پیشگیری از نقض حقوق شهروندان تشکیل شود.

جدول ۹۳۷۵

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

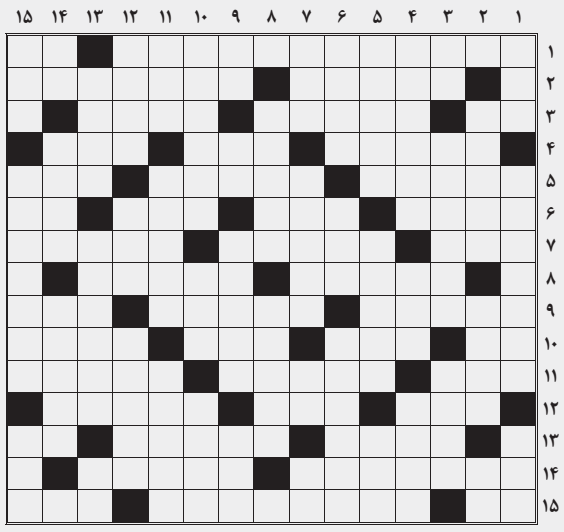

افقی

۱. مثال وضع شخصی است که محذوری برای اعتراض و سخن گفتن داشته باشد و او را به تحمل ناملایمات وادارد- گرفتنی از خلافکار ۲. تبعیدگاه رضاخان- علم حرکت دستگاه‌های ذرات و اجسام تحت تأثیر نیروها ۳. گفت‌وگوی خودمانی- شهری در هرمزگان- سزاوار ۴. جانماز- سرزمین بلقیس- ماه پرتابی ۵. نشانی نقاشی شده- لبخندزنان- مثل مادر ۶. پارچه مشبک- سپیده‌دم- شهر صنعتی آلمان- تعجب خانمانه ۷. صفر- استاد بزرگ شطرنج هندوستان- شترگاوپلنگ ۸. مساوی- موخشک‌کن برقی ۹. تیز- خوراکی خنک تابستانی- کلمه شرط ۱۰. مایع دباغی- نهنگ- ثروتمند- حمله‌برنده ۱۱. ابزار اعلام خطر خودرو- کشوری در خط مقدم جبهه مقاومت- برای هر نفر ۱۲. گیاه مقدس زرتشتیان- لوکس- چلچله ۱۳. مصغر مرد- دوستان- طلایه‌دار اعداد ۱۴. ردوبدل کردن توپ بین بازیکنان در زمین فوتبال- چلچراغ ۱۵. نیز- کسی که اراضی بایر را به صورت غیرقانونی تملک می‌کند- پسوند پرونده‌های گرافیکی ثابت یا متحرک

عمودی

۱. برچسب تجارتی کالا- یکی از غذاهای گوشتی شمالی- نصف حبوبات ۲. مقابل پیشروی- پول غیرقانونی- عزیز عرب ۳. مایه آهنگ- اسباب‌بازی فکری- نام قدیم دامغان ۴. غذا- تنبل جالیزی- نقطه میانی دایره ۵. مدخل- بیماری بیرون‌روی- گستردنی صیاد ۶. طرح و نظر- نابودی- کسی که مادرزادی لبش شکافته شده ۷. سوره زنان- نزدیک‌شونده- ساز مثنوی- پول سامورایی‌ها ۸. گلی زیبا و نامی دخترانه- ریخته‌گری ۹. نپذیرفتن- حرفی روی خودش- ایادی- میوه تلفنی ۱۰. رنگی از خانواده قرمز- ساعت قدما- ترس و واهمه ۱۱. رودخانه‌ای در سیبری- گوشه‌گیر- تمامی طول چیزی ۱۲. سفید انگلیسی- نظرات انتخاباتی- قرارداد جنجالی و پرخسارت صادراتی گاز کشورمان که در زمان بیژن زنگنه امضا شد ۱۳. ساکن- رشته‌کوهی در آذربایجان- جوی خون ۱۴. ام‌الخبائث- مهربان- پیرومانی را گویند ۱۵. فرزند پتک- قمر مصنوعی- شانه
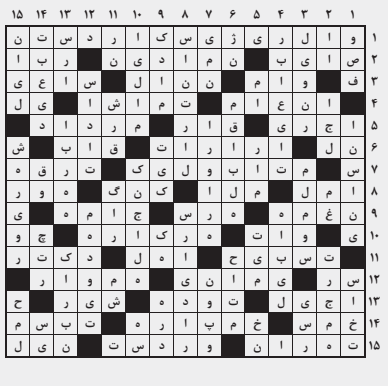
حل جدول شماره قبل